

MILJÖMÅL MM 3

- 3.1 [Nationella miljömål](#)
- 3.2 [Regionala miljömål](#)
- 3.3 [Lokala miljömål](#)
- 3.4 [Agenda 21](#)

3.1 NATIONELLA MILJÖMÅL

Bakgrunden

Miljö och hållbar utveckling har blivit allt mer centrala frågor såväl nationellt som internationellt. 1972 hölls den första globala FN-konferensen om miljö och utveckling i Stockholm. På 1992 års FN-konferens i Rio de Janeiro framhölls vikten av både globalt och lokalt miljöarbete. Där antogs bl a *Agenda 21*, ett globalt program som fick starkt genomslag på det lokala planet i Sverige. 2002 års konferens i Johannesburg innebar bl a en uppföljning av det internationella miljöarbetet efter Rio. Läs mer i GPF/GMF 3.4.

Miljökvalitetsmål

I april 1999 antog riksdagen följande nationella mål för miljökvaliteten. Målen beskriver den kvalité och det tillstånd för Sveriges miljö-, natur- och kulturresurser som är långsiktigt hållbar.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giffri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö

Miljökvalitetsmålen syftar till att:

- främja människors hälsa
- värna den biologiska mångfalden och naturmiljön
- ta till vara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena
- bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga
- trygga en god hushållning med naturresurserna

Generationsmål

Strävan är att till nästa generation ha löst de stora miljöproblemen. Det betyder att alla viktiga åtgärder skall vara genomförda till år 2020 (2050 för klimatmålet). Men naturen behöver tid för att återhämta sig, och i några fall vet vi redan nu att vi inte kommer att hinna nå den önskvärda miljökvaliteten även om stora insatser görs. För att klara *generationsmålet* krävs mycket stort engagemang hos många, både i Sverige och i andra länder. Teknikutvecklingen kan bidra till att lösa några av problemen, men det kan också behövas mer genomgripande samhällsförändringar.

Delmål

För att konkretisera miljöarbetet har riksdagen antagit flera *delmål* på väg mot miljömålen. Några är del av hela miljökvalitetsmålet, andra utgör ett steg på vägen. Nya delmål behöver utvecklas efter hand.

Utvärdering

2004 års utvärdering visar att ändringar krävs i både miljö- och planlagstiftning för att målen skall kunna nås. Den fysiska

planeringens roll behöver stärkas. Dessutom föreslås ett antal ändringar av delmål och strategier. Arbetet pågår med att ta fram indikatorer för uppföljning både på nationell och lokal nivå.

Övergripande miljömålsfrågor

Förutom miljökvalitetsmålen behandlas också följande fyra övergripande miljömålsfrågor i miljömålsarbetet:

1. Naturmiljön
2. Fysisk planering och hushållning med mark och vatten samt byggnader
3. Kulturmiljön
4. Hälsöfrågor.

Ytterligare information:

- Miljö- och byggnadskontoret
- www.miljomal.nu
- www.o.lst.se/miljomal
- Planera med miljömål! En vägvisare. Rapport 5091. Boverket och Naturvårdsverket 2000.
- Planera med miljömål! En idékatalog. Rapport 5092. Boverket och Naturvårdsverket 2000.
- Nationell strategi för hållbar utveckling. Sammanfattning av regeringens skrivelse 2001/02:172. Miljödepartementet 2002.
- Miljömålen i Västra Götaland. Länsstyrelsen (Rapport 2003:19) och Skogsvårdsstyrelsen i Västra Götaland (Rapport 2003:1).
- Miljömålen – allas vårt ansvar! Miljömålsrådets utvärdering av Sveriges 15 miljömål februari 2004.

Det regionala uppdraget

Riksdagen har beslutat om ny struktur för miljöarbetet, och fastställt 15 övergripande nationella miljö kvalitetsmål och ca 70 nationella delmål. Läs mer i GPF/GMF 3.1.

Regeringen har gett länsstyrelserna och skogsvårdsstyrelserna i uppdrag att arbeta vidare med dessa miljömål i huvudsak på följande sätt:

- Anpassa, precisera och konkretisera de nationella målen till länet.
- Stimulera miljömålsarbetet inom olika samhällssektorer så att målen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen.
- Stödja kommunerna med underlag för att formulera lokala mål och åtgärdsprogram.
- Fortlöpande ansvara för uppföljningen av målen på regional nivå. För samordning av uppföljningen svarar Länsstyrelsen.

Målen skall följas upp

Länsstyrelsen i Västra Götaland skall ta fram data för mått och indikatorer. Med dessa som underlag görs en utvärdering av varje delmål. Utvärderingen av delmålen ska visa om miljöarbetet i länet rör sig i riktning mot delmålet, och om vi kommer att nå delmålet inom utsatt tid.

I arbetet med mått och indikatorer har länsstyrelsen samarbetat med andra länsstyrelser genom RUS-projektet (Regionalt UppföljningsSystem).

Beslut om regionala delmål

Regionala delmål för Västra Götalands län har beslutats av Länsstyrelsen och, beträffande målet Levande skogar, av Skogsvårdsstyrelsen.

Målen har i princip samma lydelse som de nationella delmål som beslutats av riksdagen men har preciserats och anpassats till de regionala förutsättningarna.

Exempel på åtgärder

Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen anger i rapporten ”Miljömålen i Västra Götaland” ett stort antal exempel på åtgärder som behövs för att nå de olika delmålen. För varje åtgärd anges även vem eller vilka som har ansvaret för att de genomförs.

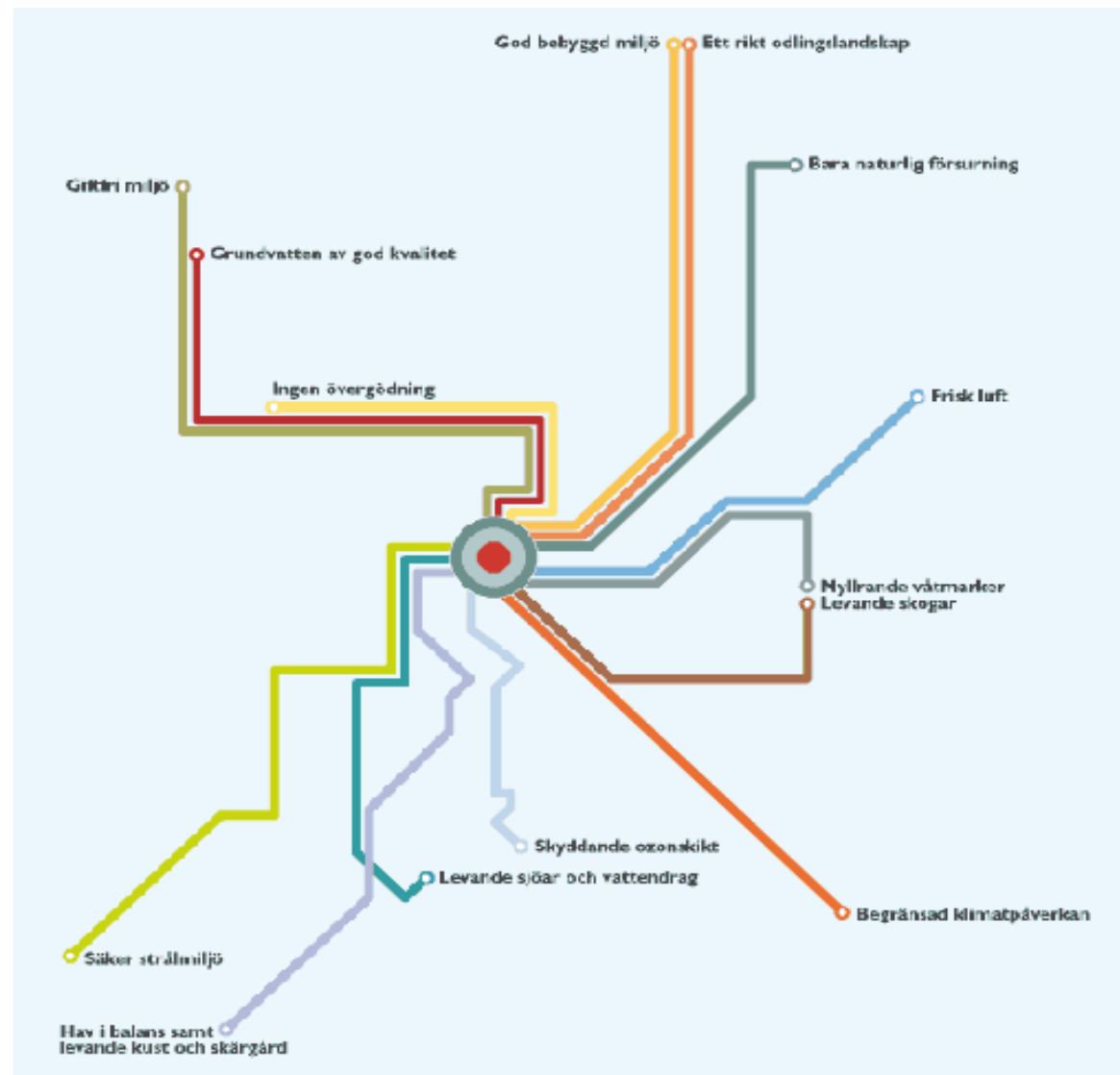
Underlag för kommunens arbete

Revideringen 2004-05 av kommunens miljöstrategi utgår i allt väsentligt från Länsstyrelsens förslag till delmål och strategier.

Ytterligare information:

- Miljö- och byggnadskontoret
- www.miljomal.nu
- www.o.lst.se/miljomal
- Miljömålen i Västra Götaland. Rapport 2003:19 Länsstyrelsen och 2003:1 Skogsvårdsstyrelsen i Västra Götaland.

3.2 REGIONALA MILJÖMÅL

MILJÖMÅLEN | VÄSTRA GÖTALAND

Varför lokala miljömål?

Kommunens lokala miljömål skall visa vilka mål vi behöver nå för att få en god miljö i Skara kommun, och uppfylla de nationella och regionala målen. Lokala mål och åtgärder behövs för att peka på de värden som finns att bevara i kommunen, och visa vad vi behöver göra för att komma till rätta med de hot som finns mot en god miljö och mot vår hälsa.

1992 års miljövårdsprogram

I det *miljövårdsprogram* som antogs 1992 finns ett stort antal kommunala mål. De har dock inte haft någon nämnvärd styreffekt. Så gott som alla hade nackdelen att de inte var tidsbestämda eller mätbara och därför svåra att följa upp.

1998 års översiktsplan

Planbeskrivningen till översiktsplanen innehåller ett avsnitt med lokala mål, strategier och exempel på projekt. Avsnittets tonvikt ligger på fysisk planering, inte miljö. Ändå ingår ett stort antal mål som bör betraktas som lokala miljömål. Avsnittet är i huvudsak disponerat som de gemensamma planerings- och miljöförutsättningarna dvs med följande rubriker:

1. Övergripande mål
2. Regionala frågor
3. Ekokommun
4. Befolkning
5. Bostäder, bebyggelse
6. Service
7. Näringsliv
8. Åker och skog
9. Mark
10. Vatten

11. Naturmiljö
12. Kulturmiljö
13. Friluftsliv, fritid, turism
14. Miljö, hälsa, säkerhet
15. Kommunikationer
16. Teknisk försörjning

Miljöstrategi 1998 och 2004

Skara kommuns *Miljöstrategi* ingick i Skara kommuns översiktsplan och antogs av kommunfullmäktige 1998. Strategin innehöll följande avsnitt:

1. Luftföroreningar
2. Övergödning av mark och vatten
3. Metaller och organiska miljögifter
4. Naturvård och biologisk mångfald
5. Jordbruk och skogsbruk
6. Avfall och återvinning
7. Energi
8. Användning av naturresurser
9. Kommunikationer
10. Folkhälsan
11. Fysisk planering

Sedan nya nationella miljömål tagits i bruk 1999 har ett omarbetat och aktualiserat förslag till miljöstrategi anpassats till dem. Den nya miljöstrategin har remissbehandlats 2004, och avsikten är att den antas av kommunfullmäktige tillsammans med översiktsplanen. Se även GPF/GMF 2.3.

1998 års miljöpolicy

Vid kommunfullmäktiges beslut om översiktsplan och miljöstrategi 1998 fastställdes följande *miljöpolicy* för Skaras kommunala verksamhet:

Vi skall i Skara kommun

- som ekokommun verka för att de fyra systemvillkoren uppfylls.
- utnyttja naturens resurser så skonsamt som möjligt och bedriva våra olika verksamheter med minsta möjliga miljöbelastning.
- utarbeta konkreta sektorsvisa miljömål och handlingsprogram.
- ta hänsyn till miljökonsekvenser vid planering av nya verksamheter.
- genom dialog och information göra alla anställda medvetna om sitt miljöansvar.
- ha tydliga miljökrav på våra entreprenörer och leverantörer.

2004 års energiplan

Såväl de nationella miljömålen som regeringens beslut 1997 att påbörja kärnkraftsavvecklingen ställer stora krav på nytänkande när det gäller energiförsörjning. År 2004 antogs en ny energiplan för Skara kommun, med lokala mål för energiförsörjningen och konkreta förslag till åtgärder i riktning mot ett mer hållbart samhälle.

Ytterligare information:

- Miljö- och byggnadskontoret
- Kommunerna och miljömålen. Samspel på lokal nivå – en idéskrift. Naturvårdsverket m fl 2003.

3.3 LOKALA MILJÖMÅL

Från Stockholm till Johannesburg

FN:s miljökonferens i Stockholm 1972 ses som den första viktiga milstolpen i arbetet med hållbar utveckling. Konferensen utmynnade bl.a. i en deklaration och ett handlingsprogram, och FN:s miljöprogram inrättades. Konferensen stimulerade miljöarbetet på alla nivåer dvs globalt, nationellt och lokalt. Världens utvecklingsländer krävde samtidigt att miljöåtgärder måste kombineras med verkliga möjligheter till utveckling.

Nästa viktiga milstolpe var *FN-konferensen om miljö och utveckling i Rio de Janeiro 1992*. Där ställde sig över 200 stater bakom fem deklarationer och dokument nämligen Rio-deklarationen, Agenda 21, Skogsprinciperna, Konventionen om jordens klimat samt Konventionen om biologisk mångfald.

Efter Riokonferensen initierades en rad globala FN-konferenser och toppmöten. De behandlade frågor om befolkningsutveckling (Kairo 1994), social och ekonomisk utveckling (Köpenhamn 1995), kvinnornas situation (Peking 1995), boende och bebyggelseutveckling (Istanbul 1996), livsmedelssäkerhet (Rom 1996) samt minskade koldioxidutsläpp (Kyoto 1997). I FN:s generalförsamlings toppmöte 2000 antogs de s k millenniemålen. WTO-mötet i Qatar 2001 innebar ett visst genombrott för miljöfrågorna i den internationella handeln. Därefter följde en konferens om utvecklingsfinansiering i Monterrey 2002 samt det stora *toppmötet i Johannesburg augusti 2002*. Mötet i Johannesburg var ett

utvärderings- och uppföljningsmöte av Rio-konferensen tio år tidigare.

Dessa konferenser och toppmöten har, var och en utifrån sina utgångspunkter och med olika grader av framgång, utgjort delar i en pågående process för att nå ett övergripande globalt mål om hållbar utveckling.

Agenda 21 i Skara kommun

I Rio-deklarationen om Agenda 21 sades bl a att ”Senast 1996 bör de flesta lokala myndigheterna i varje land ha inlett ett samrådsförfarande med befolkningen och uppnått enighet om en lokal Agenda 21 för området ifråga”.

I enlighet med detta bildades 1994 en arbetsgrupp i Skara, som fick i uppgift att ta fram och ajourhålla en lokal Agenda 21 för Skara kommun. Under några år bedrevs ett intensivt folkbildningsarbete, med utbildning av i stort sett alla kommunanställda.

Ett förslag till Agenda 21-dokument utarbetades, som bl a presenterades vid en utställning på Läns museet 1997. Dokumentet var föremål för två remissomgångar innan det antogs av kommunfullmäktige i december 1997.

Folkhälso- & Agenda 21-rådet

Arbetsgruppen ingår numera i *Folkhälso- & Agenda 21-rådet* (FA-rådet) som är ett politiskt rådgivande samverkansorgan mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och kommunen. Rådet arbetar främst med

folkhälsofrågor, och har följande prioriterade arbetsområden:

1. Delaktighet och inflytande i samhället.
2. Ekonomisk och social trygghet.
3. Trygga och goda uppväxtvillkor.
4. Sunda och säkra miljöer och produkter.
5. Trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa.
6. Goda matvanor och säkra livsmedel.
7. Minskat bruk av tobak, alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

Ny organisation?

En översyn av organisationen pågår (september 2005) vilket kan leda till att folkhälso- och Agenda21-arbetet på nytt skiljs åt.

Ytterligare information:

- Kommunledningskontoret
- Folkhälso- & Agenda 21-rådet
- Miljö- och byggnadskontoret

